GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 52. Mercurĭ 6 (18) Martie 1885.

Braşovŭ, 5 (17) Martie 1885.

....Totŭ ce este mare şi sublimŭ, totŭ ce în viaţa omului este frumosŭ şi demnŭ de năsuinţele lui, iubire, onóre şi patriotismŭ, nu s'au oglindatŭ óre aceste totdéuna în sufletulŭ junimei, a cărei inimă plină de entusiasmŭ şi încă neturburată de amărăciunea vieţei este capabilă de-a cuprinde idealulŭ în deplina sa mărime şi de a şi-lŭ însuşi?

Junimea, puterea şi speranţa, flórea şi viitorulŭ naţiunei aduce jertfe marelui geniu a'lŭ iubirei de patriă; reamintindu-şĭ pe marii anteluptătorĭ ai libertăţii naţionale, pe eroii şi martirii acestei libertăţĭ, ea întăresce sêmţulŭ iubirei de patriă nu numai în peptulŭ ei ci şi în inima poporului, deşteptândŭ consciinţa îmbucurătóre, că o naţiune şi o ţéră, care posede o asemenea junime, va înaintá puternicŭ pe cărarea spinósă dar gloriósă a desvoltărei sale . . .

Şi tocmai acésta dă serbărei nóstre unŭ caracterŭ cu totulŭ esceptionalŭ. Festivitătile naţionale ale tuturorŭ celorlalte popóre au unŭ timbru órecare oficialŭ. Ele emană dela cei ce au puterea în mână şi poporulŭ nu ia parte la ele decâtŭ numai într'o mĕsură cu totulŭ neînsemnată; dar sĕrbătórea nóstră naţională a ieşitŭ chiar din inima poporului; ea n'a fostŭ inaugurată prin mersulŭ lărmuitorŭ alŭ bataliónelorŭ, nu prin sunetulŭ tobelorŭ şi bubuitulŭ tunurilorŭ. Junimea singură a luatŭ în mâna ei esecutarea esterióră a acestei festivităţĭ şi o esecută într'unŭ modŭ înălţătorŭ de inimă şi cu modestiă . . .

Câteva discursurĭ şi esclamărĭ entusiaste, asta a fostŭ totulŭ. Dar în aceste discursurĭ se esprimă tótă dorinţa şi speranţa naţiunei; în aceste esclamărĭ fiii patriei i se dedică ei pentru totdéuna; acésta este ce dă sĕrbătórei nóstre naţionale unŭ caracterŭ cu totulŭ specificŭ şi care trebue sĕ deştepte în fiecare dintre cei ce au fostŭ martorĭ acestorŭ sentimente, idea, că o naţiune, care posede o asemenea junime, junime care serbéză asemenĭ festivităţĭ, póte sĕ privéscă liniştitŭ în faţa tuturorŭ viscolelorŭ ce viitorulŭ le-ar ascunde în sînulŭ sĕu, fiindŭ sigură că le va înfrunta totŭ aşa de fericitŭ precum a înfruntatŭ viscolele trecute.

Şi acéstă consciinţă este, care dă festivităţii nóstre ce apare atâtŭ de simplă şi modestă, unŭ timbru atâtŭ de popularŭ faţă cu tóte păturile poporului şi care face dintr'ênsa o adevĕrată manifestaţiune naţională....

Voimŭ se vorbimŭ de junimea nóstră română, şi totuşĭ cuvintele de mai susŭ nu suntŭ ale nóstre, ci sunt împrumutate dintr'unŭ ḍiarŭ ungurescŭ; care astfelŭ vorbesce despre serbarea dela 15 Martie.

Cetiţĭ încă odată şi vedeţĭ cum îşĭ scie preţui junimea maghiară eroii şi martirii naţiunei sale.

Şi óre noi Românii, noi urgisiţii şi desmoşteniţii sĕ nu ne bucurămŭ când vedemŭ, că în inima junimei nóstre arde cu flacără puternică foculŭ adevĕratei iubirĭ de patriă şi alŭ recunoscinţei pentru cei ce s'au luptatŭ ca poporulŭ sĕ fie liberŭ şi fericitŭ?

Cei ce în orbia lorŭ şi în lipsa sêmţului nobilŭ pentru ceea ce este mare şi frumosŭ, pentru iubire, onóre şi patriotismŭ, vorbescŭ numai de nisce „demonstraţiunĭ nefolositóre,“ şi de nisce „paşĭ nesocotiţĭ“ nu potŭ înţelege năsuinţele spre libertate ale unei naţiunĭ, nu luptele şi aspiraţiunile ei. Aceştĭ ómenĭ sunt morţĭ pentru viaţa spirituală a poporului, ei mai trăiescŭ numai pentru pântecele lorŭ. Dela asemenĭ fiinţe naţiunea nu póte aşteptá nicĭ unŭ ajutorŭ în aceste vremurĭ de restrişte şi de prigonire.

Mulţumimŭ cerului, că junimea nóstră nu este infectată de cinismulŭ celorŭ ce nu mai au nicĭ unŭ sfântŭ. Mulţumimŭ lui Dumneḍeu, că inima ei a rĕmasŭ curată şi capabilă de-a cuprinde marile idealurĭ de libertate şi de cultură naţională.

Junimei române avemŭ sĕ-i mulţumimŭ în prima liniă, că amŭ pututŭ aduce tributulŭ nostru de recunoscinţă celorŭ carĭ au muritŭ acum o sută de anĭ pentru libertatea poporului românŭ.

Dar, ḍice înalta poruncă, este unŭ lucru *nepatrioticŭ* de a serba memoria lui Horia şi Cloşca.

Se'nţelege, Horia şi Cloşca au fostŭ iobagĭ şi s'au luptatŭ pentru liberarea iobagilorŭ, carĭ erau legaţĭ de gliă şi acestĭ iobagĭ după legile de atuncĭ n'avéu patriă. Patriă avéu numai tiranii lorŭ, carĭ îi maltratau şi-i esploatau ca pe nisce vite.

Dar dacă clienţii lui Horia n'au avutŭ patriă la 1785, sĕ n'aibă patriă nicĭ urmaşii lui la 1885?

Aşa pretindŭ celŭ puţinŭ aceia, cari au datŭ poruncă Archiereilorŭ noştri ca sĕ opréscă parastasele. Aşa trebue sĕ fie, dacă nu ni se iértă nicĭ a ne rugá pentru sufletele martirilorŭ din veaculŭ trecutŭ.

Horia şi Cloşca n'aveau patriă, dar n'avemŭ nicĭ noi urmaşii lorŭ patriă. Acésta ne este secuestrată de către miniştrii maghiarĭ, cari ne declară pe fiecare ḍi prin graiu şi în scrisŭ că numai a lorŭ este patria.

Lucru amarŭ şi durerosŭ! Dar, în adevĕrŭ ni se spune necurmatŭ, că n'avemŭ patriă şi dacă n'avemŭ patriă, nu putemŭ avé nicĭ libertate individuală, suntemŭ şi aḍĭ iobagii acelui poporŭ, care îşĭ arógă monopolulŭ peste patriă.

Dar martorŭ ne e Domnulŭ, că robĭ fără patriă nu voimŭ sĕ mai fimŭ!

Amŭ robitŭ destulŭ în veacurile trecute, amŭ muncitŭ destulŭ pentru alţii, carĭ ne rĕsplăteau munca cu biciulŭ.

Acum *voimŭ sĕ avemŭ şi noi aicĭ patriă, voimŭ sĕ fimŭ şi noi liberĭ şi sĕ ne bucurămŭ de ródele ostenelelorŭ nóstre!*

De aceea suntemŭ mândri pe sentimentele sublime, ce le-a manifestatŭ junimea română şi cu inima plină de veseliă şi de speranţă depunemŭ pe fruntea ei o dulce sărutare!

Ţipĕtulŭ şoviniştilorŭ maghiarĭ.

„Pesti Naplo“ de Vinerĭ publică unŭ articulŭ de fondŭ asupra „reuniunei de cultură“ maghiare, ce este în ajunŭ a se înfiinţa în Cluşiu. Foile din Cluşiu reproducŭ acestŭ articulŭ, pe care îlŭ numescŭ „frumosŭ.“ Noi vomŭ reproduce din acestŭ articulŭ ca probă următórea introducere caracteristică;

»Maghiarii — scrie »Pesti Naplo« — se pregătescŭ în Ardélŭ pentru propria apĕrare (sic!) fiindŭ strîmtoraţĭ de agitaţiunea daco-română, care tinde a distruge Ungaria şi a înghiţí Ardélulŭ. Periculŭlŭ este mare în Ardélŭ. Incungiuratŭ fiindŭ de Românĭ, elŭ este aşeḍatŭ ca o cetate şi în interiorulŭ lui se nutresce ura şi cérta în contra Maghiarimei şi a dulcei patrie.

Diplomaţia nóstră scurtŭ vĕḍĕtóre a lăsatŭ ca periculŭlŭ sĕ ia dimensiunĭ uriaşe; fără a se gândi la efectulŭ, ce-lŭ va avea regalitatea română asupra supuşilorŭ românĭ ai regalităţii maghiare, ea însăşĭ a ajutatŭ de a face sĕ créscă marĭ planurile române. Acelora, carĭ aspiră la libertatea română, nu le trebue libertate maghiară, şi domnirea maghiară apare nesuferită înaintea acelora, carĭ dorescŭ a stabili în loculŭ ei o domniă română. Şi pentru că Ungaria este a naţiunei maghiare, lorŭ nu le trebue Ungariă, şi se rĕscólă în contra ei pe faţă şi în secretŭ, pe cale legală şi nelegală, şi nu le pasă nicĭ de datoria cetăţenéscă, care pretinde iubirea de patriă şi credinţă către regele ei, nicĭ de pacea internă, care face egală pe ómenĭ în viaţă şi desvoltă a lorŭ cultură; ei preocupaţĭ de passiune dărîmă ceea ce au ziditŭ vécurile, şi pregătescŭ lupta socială şi de rassă, anunţându-o şi glorificându-o. Aşa de mare este ura ce arde în sufletulŭ lorŭ, încâtŭ sĕrbătorescŭ ca pe eroi pe Horia şi Cloşca, nisce conducĕtorĭ tâlharĭ ai unei rĕscóle de ţĕranĭ, carĭ au ucisŭ pe domnĭ, pentru că aceştĭ domnĭ ucişĭ au fostŭ Maghiarĭ. Ei prin acésta tradéză, că idealulŭ lorŭ politicŭ nu este altulŭ decâtŭ érăşĭ unŭ rĕsboiu civilŭ pentru esterminarea Maghiarilorŭ. Şi de aceea aştéptă ei ajutorulŭ României şi pe Ruşi, în locŭ de a căutá alianţa României cu Ungaria în contra planurilorŭ cuceritóre ale panslavismului şi ale Rusiei. Va veni unŭ timpŭ, când Românilorŭ le va părĕ rĕu amarnicŭ, că n'au trăitŭ în pace şi nu s'au aliatŭ cu Maghiarii.«

După aceste miserabile şi rĕutăcióse espectorărĭ fóia maghiară pledéză cu focŭ pentru idea înfiinţărei reuniunei de cultură maghiare în Ardélŭ, esclamândŭ că societatea maghiară din Ardélŭ se ridică spre a apĕrá statulŭ. In contra cui sĕ-lŭ apere? In contra Românilorŭ, pe carĭ solgăbirĕii nu-i mai lasă acum nicĭ a se rugá lui Dumneḍeu în sfânta biserică, în pace şi în linişte! Ce amară ironiă a sorţii!

Ce voimŭ?

Sub acestŭ titlu „Ellenzék« dela 11 Martie, care publică statutele reuniunei de maghiarisare din Cluşiu, scrie unŭ articulŭ de fondŭ, în care nu viséză decâtŭ dacoromânismŭ şi pangermanismŭ. După ce arată că reuniunea de maghiarisare îşi propune sĕ desvólte »patriotismulŭ« în părţile ardelene »prin cultură în direcţiune naţională maghiară,« ḍice:

„Direcţiunea, scopulŭ, nisuinţele reuniunei suntŭ clare şi precise. Aceia carĭ au vĕḍutŭ influinţa vătămătóre a fanaticilorŭ naţionalităţilorŭ; carĭ au vĕḍutŭ disparitiunea maghiarismului ardelenŭ; carĭ au vĕḍutŭ cum gravitândŭ în afară agitatorii saşĭ şi românĭ în pressă, în viaţa privată şi socială, în scólă şi în biserică, înveninéză inima, sufletele a sute de mii de ómenĭ ai patriei comune, cum îi crescŭ de duşmanĭ de mórte ai vechei lorŭ patriă de o miă de anĭ, cum propovĕduescŭ în scólă, în pressă, în viaţa publică şi privată decădinţa şi nimicirea vieţii de statŭ ungurescĭ; — aceea au recunoscutŭ de multŭ problema adevĕraţilorŭ patrioţĭ, d'a înlătura acestŭ nihilismŭ mai periculosŭ decâtŭ celŭ cu dinamită.

»Nu mai putemŭ permite sĕ fiă crescuţĭ Românii şi Saşii ca duşmanĭ ai acestei patrie de către acei fanaticĭ şi rĕuvoitorĭ agitatorĭ ai naţionalităţilorŭ, cari viséză de Dacoromânia şi de marea patriă germană, cari prin charte, ce înfăţişază Ardélulŭ, Bucovina, România şi o parte a patriei ungurescĭ de dincolo de Muntele Craiului ca părţĭ ale unui mare imperiu românŭ, prin cărţĭ de geografiă şi altele, prin falsificarea istoriei caută sĕ sădéscă în inima compatrioţilorŭ nostri nemaghiarĭ convingerea şi nisuinţa, că părţile Ungariei locuite de Ro-

mânĭ nu suntŭ părţĭ constitutive ale statului ungarŭ, ci provincii ale unei marĭ Românie, că poporulŭ românŭ trebue sĕ unéscă aceste provincii.

„Ei bine, în contra astorfelŭ de învĕţăturĭ şi cărţĭ, încontra unei astfelŭ de direcţiunĭ şi nisuinţe, reuniunea de cultură maghiară va păşi cu armele iubirei de patriă.«

Mărturisimŭ că n'ar pute fi o mai mare fericire pentru patria acésta, decâtŭ dacă institutulŭ de alienaţĭ din Sibiu s'ar transfera câtŭ mai curêndŭ la Cluşiu, unde fanaticii dela foile maghiare 'şi-au perdutŭ — nenorociţii — cu totulŭ mintea!

Vocĭ române.

Prigonirile, la care suntemŭ espuşĭ din partea Maghiarilorŭ vedemŭ, spre mângâerea nóstră, că suntŭ urmărite cu atenţiune de fraţii noştri din România şi că suntŭ atinşĭ şi ei de durerea ce ni se căşunéză. Intrarea gendarmilorŭ prin biserici cu ocasiunea serbării parastaselorŭ întru pomenirea martirilorŭ noştri şi călcarea librăriei din Năseudŭ, face pe „Naţiunea“ sĕ scrie următórele:

»De câtă-va vreme, sferele conducĕtóre unguresci, fie prin organele administraţiunei, fie prin acelea ale presei lorŭ, caută a face sĕ se lăţéscă printre Ungurĭ ideea că Românii suntŭ gata a se resculă spre recâştigarea unorŭ drepturĭ pe carĭ au grijă a le desemnă ca absurde, ca lipsite de orĭ ce temeiu. Daco-Românismulŭ este gogoriţa cu care fie-care patriotŭ descendinte alŭ lui Arpad voiesce sĕ sperie pe connaţionalii lui, pentru a justifica orĭ ce mĕsurĭ arbitrare împotriva Românilorŭ. O carte în care vitejia armatei române din ultimulŭ rĕsboiu este arĕtată cu culorĭ câtŭ de palide, e numai de câtŭ considerată de vecinii noştri ca o provocare la rĕscólă, ca o îmbărbătare la luptă împotriva stăpânitorilorŭ ţĕrei; unŭ ḑiarŭ în care se descriu instituţiunile din România liberă, în care se zugrăvesce fraţilorŭ de peste munţĭ starea celorŭ de dincoace de Carpaţĭ, e privitŭ ca trădătorŭ alŭ patriei ungare, tradusŭ înaintea justiţiei, persecutatŭ în tóte chipurile. Când, mai departe, Românulŭ, în durerea lui, vrea sĕ-şĭ mai mângăe sufletulŭ cu serbarea amintirei unorŭ martirĭ carĭ s'au luptatŭ, într'o vreme, pentru liberarea lui, gendarmii primescŭ ordine a oprí pe preoţĭ de a întră în biserici pentru a-şĭ face datoria, armata e ţinută gata pentru a trimite plumbulŭ în carnea acelora ce vorŭ îndrăsni a se împotrivi. Intr'unŭ cuvêntŭ, nu e vorbă care sĕ nu sune tocmai dulce la aspra urechiă a Ungurilorŭ, fără ca ea sĕ nu fie înregistrată în cartea négră, transmisă la Pesta, de unde fulgerile suntŭ pornite.«

După acésta vorbesce de casulŭ călcărei librăriei din Năsĕudŭ şi ḑice cu privire la confiscarea »istoriei Revoluţiunei lui Horia«:

»Acestŭ opŭ printr'unŭ ordinŭ ministerialŭ din Pesta obţinuse dreptulŭ de a ajunge în mânile cititorilorŭ din Ungaria şi Transilvania după ce fusese opritŭ câtăva vremă la graniţe. Dacă asemenea cărţĭ suntŭ confiscate de vecinii noştri ca provocătóre la ură, ca aţiţătóre la rĕscólă, ce trebue sĕ fiă cu altele, cari nu se bucură de ó asemenea favóre?

„Nu voimŭ sĕ vorbimŭ aci de ḑiarele din România, căcĭ ele de multŭ în cea mai mare parte, suntŭ cu desĕvêrşire oprite de a ajunge în „fericita« ţéră ungurescă. Libertatea de limbagiu şi de idei ce se manifestă în ele e considerată ca periculósă şi contagiósă de vecinii noştri, şi ca celŭ mai bunŭ mijlocŭ preventivŭ pentru a feri populaţiunile de acolo de a se molipsi de acéstă bólă s'a găsitŭ complecta prohibiţiune a trecerei fruntariilorŭ. De acésta nu ne plângemŭ; liberĭ sunt cei din Pesta a lua mĕsurĭ contra presei din România, deşi ḑiarele lorŭ, carĭ se întrecŭ a ne presinta unele mai multŭ decâtŭ altele ca unŭ poporŭ sĕlbaticŭ, incapabilŭ de cultură şi de civilisaţiune, sunt lăsate în plină libertate de guvernulŭ nostru a se rĕsfăţa pe mesele tuturorŭ acelorŭ carĭ voiescŭ sĕ-le citéscă. Avemŭ însĕ datoria, impusă nouĕ de vocea sângelui sĕ ne ridicămŭ vocea când vedemŭ că fraţĭ d'ai noştri sunt lipsiţĭ de nutrimentulŭ minţei şi inimei lorŭ, şi dacă nu putemŭ, pentru unŭ momentŭ, face altfelŭ, celŭ puţinŭ sĕ le spunemŭ că aicĭ în România liberă, ei nu sunt uitaţĭ.«

Din Reichstagulŭ germanŭ.

In şedinţa dela 14 Martie n. a Reichstagului germanŭ, Richter, luândŭ cuvêntulŭ în desbaterea asupra vapórelorŭ de poşte, combătu proiectulŭ din tóte punctele de vedere. Comunicaţiunea cu coloniile e nespusŭ de mică în asemĕnare cu esportulŭ totalŭ germanŭ, care se sue la 1000 milióne mărcĭ. Cancelarulŭ cu conservatorii se gândescŭ la lucrurĭ de nimica, érĭ despre o vătămare a esportului prin politica economică a cancelarului nu audŭ bucurosŭ. Dér acestea nu suntŭ nimicŭ pe lângă pagubele ce ameninţă pe Germania proiectulŭ tarifului austriacŭ, provocatŭ de politica vamală germană. Restricţiunile vamale din partea Germaniei nu suntŭ de natură a promova amiciţia cu Austria. Poporulŭ germanŭ a cerutŭ nu numai unitate, ci şi libertate, nu numai unŭ împĕratŭ germanŭ, ci pe lângă elŭ şi unŭ Reichstag germanŭ, pentru ca şi naţiunea sĕ ia parte decisivă la desvoltarea ei.

Cancelarulŭ germanŭ prinţulŭ Bismarck, rĕspunḑêndŭ lui Richter, ḑise că acesta l'a făcutŭ érăşi responsabilŭ de tóte relele. De 40 de anĭ e obicinuitŭ a auḑi pe domnii vorbindŭ în numele poporului. »Poporŭ suntemŭ toţĭ. Oratorii oposiţiunei accentuéză totdéuna numai legătura dintre subvenţiunea vapórelorŭ cu coloniele. E o rătăcire a ḑice că subvenţiunea vapórelorŭ n'ar avea de scopŭ altceva, decâtŭ o legătură cu Camerun şi Noua Guineă. Deputatulŭ Richter ḑice, că raporturile nóstre comerciale cu Austria ar fi multŭ mai importante decâtŭ coloniele nóstre. Asta n'a contestat'o nimenea. Dar motivele acestui proiectŭ arată cu tóte acestea, că industriaşii cislatainicĭ, carĭ cerŭ a fi protegiaţĭ, întrebuinţéză proiectulŭ vamalŭ germanŭ ca pretextŭ. Dar prin acésta sunt vătămaţĭ numai economii translaitanicĭ, póte ceva mai puţinŭ, chiar daca ei arŭ introduce o vamă protectóre. Prin concurenţa rusă şi română se apasă Ungaria mai multŭ decâtŭ prin proiectulŭ germanŭ. De multŭ mĕ gândescŭ sĕ creezŭ prin vr'o întocmire pragmatică unŭ felŭ de alianţă vamală şi comercială şi astfelŭ sĕ umplu lacuna din 1866. Dar esaminândŭ lucrulŭ de aprópe s'a găsitŭ, că în raporturile asutro-ungare esistă fórte marĭ greutăţĭ şi că guvernulŭ d'acolo n'ar fi sigurŭ de consêmţĕmêntulŭ corpurilorŭ lorŭ legiuitóre. Inţelegerea cu Anglia ar fi fostŭ póte şi mai uşóră şi mai avantagiósă, dacă Richter n'ar fi făcutŭ aci o declarare care a slăbitŭ posiţiunea nóstră faţă cu Anglia!» (Richter a vorbitŭ, cum se scie, despre înrudirea dinastică şi istorică cu Anglia).

Cancelarulŭ continuă apoi a vorbi în contra lui Windthorst, care a ḑisŭ că Germania stă în mare focŭ cu Anglia. Elŭ, cancelarulŭ, nu vede nicĭ fumŭ nicĭ flacără. Incordarea cu Anglia s'a înlăturatŭ totalŭ. A se esprimă mereu îndoiala în esistenţa păcii, este tactica tuturorŭ partidelorŭ care numai prin rĕsboiu şi prin téma de rĕsboiu potŭ câştigă. „Avemŭ în imperiu fracţiunŭ, alŭ cărorŭ idealŭ numai printr'unŭ rĕsboiu, şi anume nenorocosŭ pentru Germania, ar fi sĕ se realiseze. Restabilirea Poloniei, Şlesvigului, regatului Hanovera, retrocedarea Alsaţiei-Lotaringiei suntŭ numai atuncĭ posibile, când după o perdere Germania ar fi sdrobită. D. Windhorst póte se se gândéscă a sgudui pacea cu astfel de îndoelĭ. Amintirea de 1866, după Windhorst, are sĕ turbure unitatea nóstră! In fiecare din seculii mai noui a fostŭ vre-unŭ rĕsboiu germanŭ, care a îndreptatŭ corectŭ césorniculŭ normalŭ germanŭ pentru o sută de anĭ. Ceea ce mĕ mângăe este avêntulŭ tinerimei academice germane, care a crescutŭ şi a studiatŭ nu ca noi în 1847 şi 1848, ci sub impresiunea dela 1870. Acésta se va uita indĕrĕtŭ cu dispreţŭ la certele nóstre. Pănă acum amŭ purtatŭ numai rĕsbóie norocóse.«

O voce asupra denunţării convenţiei austro-române.

Câtă preponderanţă şi-a câştigatŭ Ungaria în politica internă şi esternă a monarchiei austro-ungare, ni-o spune fóia vieneză „Deutsche Zeitung“ în următorulŭ articlu, în care se ocupă de denunţarea convenţiunei cu România şi în cate arată rĕulŭ ce resultă pentru monarchiă din acea preponderanţă ungurescă:

„Din ce puncte de vedere au denunţatŭ cei din Bucurescĭ convenţiunea nu e greu de a ne explica. România nu e unŭ Statŭ industrialŭ, ci o ţéră eminaminte agricolă. Poporaţiunea ei, ca şi orĭ care naţiune ce-şĭ ia unŭ avêntŭ politicŭ pe terĕmulŭ muncii naţionale, nu se mulţumesce numai cu producţiunĭ agricole. Ea doresce a mai adăoga la independinţa politică şi independinţa economică şi ţifrele statistice, care arată colosalulŭ importŭ alŭ articolelorŭ nóstre industriale, a aprinsŭ egoismulŭ naţionalŭ alŭ patrioţilorŭ din Bucurescĭ. Cu tóte acestea interesulŭ celŭ mare alŭ Românilorŭ zace în esportulŭ productelorŭ agricole. Tocmai acestŭ interesŭ nu-lŭ mai găsescŭ Românĭi destulŭ de ocrotitŭ prin numita convenţiune. România prin convenţiune a speratŭ a-şĭ asigura esportulŭ de vite şi cereale. Dar Austro-Ungaria prin desele epizotii ce bântue în România a fostŭ nevoită a închide graniţele atâtŭ pentru vitele din Moldova şi Valachia, cât şi pentru cele din Rusia.

»România basându-se pe convenţiunea comercială, a reclamatŭ, a protestatŭ şi a ameninţatŭ chiar cu represalii. Tóte acestea însĕ au rĕmasŭ şi au trebuitŭ sĕ remâie fără resultatŭ, pentru că Austria trebuia sĕ aibă în vedere nu numai cultura sa de vite, dar chiar şi aceea ca ţĕrile din occidentŭ sĕ nu-i închidă şi ei graniţele.

»In aceea ce privesce esportulŭ cerealelorŭ, România prin convenţiune a obţinutŭ scutirea de vamă a cerealelorŭ sale la importarea lorŭ în Austro-Ungaria.

»La începutŭ Românii nu puneau prea mare preţŭ pe scutirea de vamă a cerealelorŭ lorŭ, fiind-că în acei anĭ în genere nu esistau în Austro-Ungaria taxe vamale asupra cerealelorŭ, dér după întroducerea tacselorŭ la anulŭ 1883 au esportatŭ în Austro-Ungaria cereale în sumă de 26 milióne fl. şi acéstă sumă e fórte considerabilă, de óre ce ea presintă 75 procente care revinŭ asupra Austro-Ungariei din totalulŭ esportŭ alŭ României. Chiar din acestŭ punctŭ de vedere privesce România cu îngrijire pentru viitorŭ. Francia şi Germania urcă vĕmile asupra cerealelorŭ şi Austro-Ungaria încă se pregătesce a le urma esemplulŭ. Incetarea scutirii de vamă a cerealelorŭ române formézâ astăḑĭ unŭ punctŭ principalŭ în programa politicei comerciale a Ungariei.

„In acéstă cestiune însĕ e vĕditŭ, că Austria n'are interesŭ comunŭ cu Ungaria. Pentru Ungaria, România e unŭ concurentŭ agricolŭ, pe câtă vreme pentru Austria e unŭ importantŭ debuşeu alŭ produselorŭ sale industriale. In anulŭ 1883 Austria a importatŭ în România în valóre de 48.7 milióne fl. între care, zaharŭ în valóre de 3.2 milióne, mărfurĭ de bumbacŭ în sumă de 2.3 milióne, postavŭ şi articole de lână în sumă de 4.8 milióne, haine în valóre de 3.8 mil., pânză în valóre de 1.2 mil., hârtiă de 1.1 milióne, pielăriă în valóre de 5.4 milióne, lemnăriă în valóre de 2 2 milióne, articole metalice de 2.2 milióne, césornice, instrumente musicale în valóre de 3.1 milióne. Cu crescerea civilisaţiunei în ţéră crescŭ şi trebuinţele ḑilnice, şi interesulŭ Austriei e de sigurŭ sĕ împlinéscă óreşĭcare dorinţe ale României în privinţa produselorŭ agricole, ca în schimbŭ sĕ obţie câtŭ se póte mai favorabile condiţiunĭ pentru esportulŭ articolelorŭ séle industriale.

»N'am fi privitŭ de locŭ cu îngrijire la reînoirea negoţiărilorŭ în acéstă privinţă, déca la noi în anii din urmă nu s'ar fi sĕvêrşitŭ transformărĭ remarcabile. E unŭ lucru păgubitorŭ, că la noi Ungaria a căpĕtatŭ o preponderanţă în tóte cestiunile nóstre economice.

»Acésta nu numai că se va manifesta mai bine la reînoirea pactului nostru cu Ungaria, dar chiar astăḑĭ e unŭ lucru doveditŭ că în tóte cestiunile politice-comerciale ale monarchiei, conducerea o are Ungaria. Şi chiar acéstă conducere este causa care ne face sĕ ne tememŭ, că la reînoirea convenţiunei cu România vorŭ resulta rele urmărĭ pentru industria nóstră. România de sigurŭ că va pune marĭ taxe vamale pe articolele nóstre industriale, ca, eventualŭ prin reducerea lorŭ în urma negocierilorŭ, sĕ obţie dela noi avantage în privinţa esportului ei de cereale, cărorŭ avantage Ungaria are sĕ se opună în paguba fabricanţilorŭ noştri. Şi acestŭ incidentŭ politicŭ-comercialŭ dovedesce, că Austria ar avé altceva mai bunŭ de făcutŭ, decâtŭ sĕ-şĭ pérdă timpulŭ cu »învoelĭ cu Ungaria.“

SCIRILE ḐILEI.

In »Intrunirea literară“ din Joia viitore va tractá d. profesorŭ Ioanŭ Popea tema: Biblia şi sciinţele naturale despre omŭ.

—0—

Deputaţĭ clericalĭ pentru sinodulŭ archidiecesanŭ s'au maĭ alesŭ în cerculŭ V. Haţegŭ Iónŭ Raţŭ protopresbiterŭ, în cerculŭ VI. Ilia Romulŭ de Crainicŭ protopresbiterŭ; în cerculŭ VII. Tarandŭ Vasile Demianŭ protopresbiterŭ; în cerculŭ XV. Têrnava Iónŭ Popescu profesorŭ seminarialŭ.

—0—

Ni se scrie că ministrulŭ Tisza a respinsŭ statutele Reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Satmaruluĭ, ce i se înmânaseră spre aprobare.

Mergemŭ dar totŭ spre mai bine!

—0—

D-lui inginerŭ Radu R. Pascu din Braşovŭ i-s'a recunoscutŭ dreptulŭ de cetăţénŭ românŭ de către camera română.

—0—

Comitetulŭ arangiatorŭ alŭ festivităţilorŭ aniversărei de 15 Martie din Cluşiu şi-a adusŭ aminte — ne spune „Ellenzék« — de marele bărbatŭ, care sufere în esilŭ, de Kossuth şi i-a adresatŭ următórea telegramă la încheiarea festivităţii:

Lui Kossuth Lajos, guvernatorŭ,

Turinŭ

Serbămŭ o ḑi mare şi ne aducemŭ aminte de ómenii noştri cei marĭ.

Junimea dela universitatea din Cluşiu.

Ungurii din Cluşiu au trimisŭ în ḑiua de 15 Martie următórea telegramă lui Kossuth la Turin: »Obştea ungurescă, care serbézâ principiele dela 15 Martie 1848, te salută ca pe unŭ apostolŭ în viéţă alŭ ideilorŭ ce le serbătoresce.«

Kossuth sĕ trăéscă, căcĭ tóte celelalte mergŭ de minune!

—0—

Ni se scrie din Cerghidulŭ mare, că alegerea de protopresbiterŭ gr. or. alŭ tractului Têrnavei inferióre cu reşedinţa în Cetatea de baltă, făcută în 28 Decemvre 1884, s'a aprobatŭ în şedinţa plenară din 4 Februariu st. v. a consistoriului archidiecesanŭ fiindŭ întăritŭ în acelŭ postŭ parochulŭ Cerghidului mare Nicolae Todoranŭ, ér în 23 Februariu st. v. s'a promovatŭ şi instituitŭ prin Escelenţa sa metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ.

—0—

Linia ferată Deşiu-Bistriţa se lucréză cu mare grabă, aşa că la 1 Noemvre 1885 se va puté preda comunicaţiunii.

—0—

Ni se scrie din Dobêca că în parochia Betlénului, comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, s'a instalatŭ ca preotŭ nu Georgiu Puşcaru precum ni se comunicase ci Gregoriu Puşcarŭ, şi nu prin Rss. d. canonicŭ Popŭ, ci prin on. d. preotŭ Mihailŭ Făgărăşanu din Teurea.

—0—

La têrgulŭ din Cluşiu unŭ ţĕranŭ din Felécŭ adusese duoi boi sĕ'i vêndă pentru suma de 240 fl. Doi pungaşĭ se tocmiră cu elŭ şi îi numĕrară 12 hârtii de câte 10 fl. cu observarea că fiecare din aceste note valoréză 20 fl., deórece pe fiecare parte are numĕrulŭ 10. Astfelŭ bietulŭ ţĕranŭ fù păcălitŭ primindŭ numai 120 fl., în locŭ de 240 fl. Când ţĕranului i s'a esplicatŭ c'a fostŭ înşelatŭ, pungaşii dispăruseră cu boii.

—0—

Femea lui Calman György din Cluşiu a născutŭ trei copii. Atâtŭ mama câtŭ şi copii suntŭ sănătoşĭ.

—0—

Din Cernăuţĭ se telegraféză diarului »Deutsche Zeitung« din Viena, că băile dela Dorna, în Bucovina, suntŭ cu desĕvêrşire inundate. Locuitorii s'au refugiatŭ pe înălţimile délurilorŭ. Trei persóne şi o mulţime de vite s'au înecatŭ. Ferestraele lui Götz et Comp. se află în mare pericolŭ. Buştenii de prin pădure au fostŭ luaţĭ de torentele apei. Podulŭ de peste Dorna precum şi o mulţime de case mai micĭ au fostŭ luate de apă. Paguba e însemnată.

—0—

»Naţiunea« spune, că Academia română şi-a ţinutŭ Sâmbătă prima sa şedinţă publică în anulŭ acesta, sub preşedinţa M. S. Regelui. S'au ascultatŭ disertaţiunile fórte interesante ale d-lorŭ Babeşŭ, Hăşdĕu şi Sion.

—0—

După scirile ce le are din judeţe „Curierulŭ Financiarŭ" din Bucurescĭ, sĕmĕnăturile de tómnă suntŭ satisfăcĕtóre. Grânele carĭ au cam suferitŭ puţinŭ din causa lipsei de zăpadă şi a gerului uscatŭ din primele dile ale ernei, s'au îmbunătăţitŭ multŭ în urma îndulcirei temperaturei şi a umedelei ce amŭ avutŭ în luna precedentă. Întinderea pămênturilorŭ lucrate se anunţă multŭ mai mare faţă cu aceea din anulŭ trecutŭ.

—0—

Din Moscva se anunţă că casa M. Klein, făcêndŭ comerţulŭ de ceaiu, a suspendatŭ plăţile cu unŭ pasivŭ de aprópe 2 milióne ruble. De asemenea cassa W. Gener, făcêndŭ comerţulŭ de zaharŭ, a suspendatŭ plăţile cu unŭ pasivŭ de 2,340,000 ruble.

Prigonirile Românilorŭ.

De sub Harhamulŭ Cuciulăţii în 28 Faurŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! In Comitatulŭ Făgăraşului şi cu deosebire în cercului Şerpenĭ până pe la finea anului espiratŭ nu s'au întêmplatŭ nelegiuirĭ şi maltratărĭ din partea organelorŭ administrative dela bunurile erariale, însĕ cu începutulŭ anului 1885 s'au ivitŭ unele casurĭ de tristă memoriă şi adecă:

In luna lui Ianuarie a. c. mai mulţĭ locuitorĭ din Comăna superióră transportândŭ lemne în Comăna inferióră, la reîntórcerea lorŭ către casă, între Comăne, vine furiosŭ administratorulŭ bunurilorŭ erariale din Comăna inferióră Ólgyoi K. însoţitŭ de căruţaşulŭ sĕu în trăsură, provĕdutŭ cu puşca cu două ţevĭ şi cu o bâtă, ajungêndu-i în drumŭ, în lumina dilei, sărindŭ din trăsura statului, fără de nicĭ o ansă se repede ca unŭ turbatŭ asupra lui Constantin Gubernatu, ilŭ maltratéză, până când îşĭ frânge bâţulŭ, cu care a venitŭ, după aceea sĕ reîntórce la trăsură, pune mâna pe puşcă şi încércă a'lŭ ochi. Ascundêndu-se maltratatulŭ după boulŭ dînsului, în furiă administratorulŭ dă cu puşca în bou, vulnerându-lŭ. După aceea ia cu forţa cu sine pe Ioanŭ Socea, ilŭ duce în curtea erarială în Comăna inferióră, spre ce scopŭ l'a dusŭ cu forţa nu se ştie, însă după ce l'a deţinutŭ acolo 2 óre şi adresându-se deţinutulŭ către administratorulŭ numitŭ spre a'lŭ libera, s'a aruncatŭ cu o bâtă asupră'i, dér Socea spunêndu'i sĕ nu se încerce a da, căcĭ a trecutŭ dreptulŭ pumnului, s'a opritŭ şi după aceea l'a eliberatŭ din curte.

Faptulŭ s'a arĕtatŭ judecătoriei de cercŭ din Şerpenĭ, procurêndu'şĭ maltratatulŭ şi visum repertum; însĕ urma decide, décă inculpatulŭ va fi dejudecatŭ, din causă că vice-notarulŭ dela acéstă judecătoriă, ca amploiatŭ nou venitŭ, nesciindŭ nicĭ o iotă românéscă, şi în lipsa de cunoştinţa limbei române la fasiunile la protocolŭ prin spusa pandurilorŭ şi diurniştilorŭ dela acea judecătoriă pe cari îi întrebuinţéză de interpreţĭ şi aşa dejudecarea séu absolvarea atêrnă dela arbitriulŭ interpreţilorŭ.

Unŭ altŭ casŭ. In 13 Faurŭ a. c. avêndŭ pertractare administratorulŭ curţii erariale din Cuciulata anume Csoboth la pretura din Şerpenĭ cu unŭ individŭ anume Zacharia Ghişoiu, care eşise din serviciu dela dînsulŭ în urma purtărei neomenóse a domnului sĕu, faimosulŭ Csiţ în absenţa pretorelui la pertractarea numită l'a dejudecatŭ la întrarea în serviciu, a plăti lui Csoboth 7 fl. 80 cr. diurne şi la 3 dile arestŭ. La publicarea sentinţei, deşi vice-pretorele este incompetinte a publica sentinţe, incusatulŭ a însinuatŭ recursulŭ, dar cu tóte acestea Csia l'a aruncatŭ îndată în temniţă adresându-se către elŭ cu cuvintele: „că ânteiu sĕ sufere arestulŭ şi după aceea se aştérnă recursŭ" şi astfelŭ bietulŭ omŭ neputêndu-se opune forţii, fù silitŭ a suferi arestulŭ contra tuturorŭ legilorŭ. **Olténulŭ.**

Recensiune.

(Urmare şi fine)

Totŭ în acestŭ § punctulŭ 5 stă cerculŭ declinatorŭ; dóră ar fi mai acomodatŭ a se înlocui cu cerculŭ de declinaţiune séu cerculŭ declinaţiunei, deórece elŭ însuşĭ nu se declină, ci pre elŭ se calculéză depărtarea cutărei stea dela ecuatorŭ spre nordŭ séu spre sudŭ, care apoi se numesce declinaţiunea stelei.

La pag. 16 punctulŭ din urmă la rectascensiune, dice d-lŭ autorŭ, că spre a afiă rectascensiunea unei stele trebue sĕ numĕrămŭ cercurile declinaţiunei începêndŭ dela ecuinocţiulŭ de primăvéră in direcţiune dela sudŭ spre ostŭ. (Dacă nu cumva sudulŭ este eróre, lapsus calami, în erată nu se află). Noi dicemŭ, că rectascensiunea cutărei stele este distanţa, ce se află între primulŭ cercŭ de declinaţiune (ecuinocţiu) şi cerculŭ declinaţiunei stelei respective, calculată pe ecvatorulŭ lumei în direcţiune dela vestŭ spre ostŭ (nicĭ când dela sudŭ).

La pag. 39 »cursurĭ polarĭ şi ecvatorialĭ«, dóră arŭ fi mai bine a se numí curente ecvatorialĭ şi polarĭ«, deórece cursulŭ este unŭ terminŭ mai generalŭ, care se póte aplică la curgerea orĭ cărei ape séu fluiditate, până când curentulŭ este unŭ terminŭ specialŭ séu propriu aplicatŭ la mişcarea mărei, a aerului, electricităţii şi magnetismului etc., astfelŭ curentŭ marinŭ, curentŭ de aerŭ, curentŭ magneticŭ şi curentŭ electricŭ etc., apoi Francesii încă-lŭ numescŭ courent, Italienii corente, Românii din ţéră curente, Germanii Strömung, care nicĭ de cátŭ nu se aplică la »cursŭ.«

La pag 40 se dice »se mai află pe mare şi cursurĭ continue, apoi cursurĭ calde şi recĭ«, de aci ar resultă, că curentele calde şi recĭ suntŭ curente desclinite de curentele ecuatoriale şi polare, noi însĕ dicemŭ că acele suntŭ totŭ aceleaşĭ, şi anume curentulŭ caldŭ e totŭ odată curentŭ ecuatorialŭ şi curentulŭ rece e totŭ odată curentŭ polarŭ, diferinţa e numai că curentulŭ caldŭ séu ecuatorialŭ fiindŭ mai uşorŭ, se mişcă pe deasupra adecă pe suprafaţa mărei, până când curentulŭ polarŭ fiindŭ rece prin urmare şi mai greu se mişcă pe dedesuptulŭ celui ecuatorialŭ-caldŭ, celŭ ecuatorialŭ către polĭ, şi celŭ polarŭ către ecuatorŭ. Aşa credemŭ noi, că suntŭ a se înţelege curentele marine.

La pag. 127 stă »Tirolulŭ cu Voralbergulŭ (contatŭ ridicatŭ la principatŭ).« Credŭ că terminulŭ »contatŭ« este o derivaţiune românéscă silită; dóră era mai bine sĕ rĕmână cuvêntulŭ originalŭ germanŭ »Grafatŭ« séu comitatŭ, dacă nu avemŭ terminŭ anumitŭ în limba nóstră pentru elŭ.

La pag. 133 stă »Moravia (Marchionatŭ).« O derivaţiune asemenea celei amintite mai susŭ, unŭ terminŭ, ce îşĭ are originea în instituţiunile evului mediu, pe când Carolŭ celŭ Mare pentru apĕrarea imperiului celui vastŭ întemeiă marca şlesvigă, marca vechiă, marca ostică şi cea spanică, aceste constau din mai multe comitate întrunite la olaltă, carĭ sub unŭ Graf erau situate la confiniile imperiului şi se numĕrau pe atuncĭ marc grafate séu comitate marcale, unulŭ din acestea a fostŭ şi Moravia; eu dér credŭ că ar fi bine şi aci a se manţine terminulŭ technicŭ aşa cum este elŭ din vechime marc-grafatŭ séu comitatŭ marcalŭ.

Mai găsimŭ adeseorĭ în carte şi cuvêntulŭ tiucher, adecă zacharŭ (miere albă), orĭ de ce pĕrere va fi domnulŭ autorŭ, dar acestŭ cuvêntŭ nu are cetăţenia în limba nóstră.

Mai sunt în carte şi până la vr'o 18 figurĭ (mape) intercalate în textŭ, mape órbe, locurile oraşelorŭ mai de frunte sunt punctate, vr'o două dintre ele le-amŭ aflatŭ cam slabŭ demarcate, (cum e Austria şi Germania) aşa încâtŭ bine trebue sĕ fie omulŭ iniţiatŭ în geografiă şi în cunóscerea mapelorŭ ca sĕ le cunóscă, celelalte însĕ suntŭ bine demarcate şi potŭ servi de mare ajutorŭ elevilorŭ în mâna unui profesorŭ desterŭ şi zelosŭ, mapele credŭ a fi imitate după Brozik-Paslavszky, de care autorulŭ s'a folositŭ, după cum însuşĭ mărturisesce în prefaţă. La fiecare statŭ séu continentŭ se află o astfelŭ de mapă.

Limba cărţii este bună, românéscă şi fluidă, dar totodată şi uşóră, care înlesnesce multŭ trecerea cărţii, şi care se póte folosi cu succesŭ de elevĭ; cine nu scie că limba întortochiată a cărţilorŭ didactice câtă spargere de capŭ dă elevilorŭ; dar cartea din cestiune este liberă şi de acestŭ defectŭ prin urmare şi din acestŭ punctŭ de vedere recomandabilă. Tiparulŭ în genere este bunŭ. Descrierile mai momentóse suntŭ tipărite cu literĭ marĭ ciceroniane, cari din punctŭ de vedere igienicŭ suntŭ fórte bine aşa pentru ochii elevilorŭ, descrierile mai puţinŭ momentóse suntŭ contrase în aşa numitele note cu litere petitŭ, carĭ însĕ profesorulŭ isteţŭ le va sci aşa manua, încâtŭ acele sĕ nu îngreuneze capacitatea băeţilorŭ. Amintescŭ numai ca prin trécĕtŭ, că unii paragrafi suntŭ pré lungĭ.

De óre ce în înţelesulŭ planului nou de învĕţămêntŭ secundarŭ edatŭ de ministerulŭ cultului, istoria naturală nu se propune ca studiu deschilinitŭ în gimnasiulŭ inferiorŭ, ci numai în necsŭ cu geografia, dreptŭ aceea cred a fi de lipsă ca în a 3-a ediţiune ce va apare, dlŭ autorŭ se anexeze câte unŭ conspectŭ scurtŭ din cele trei remne naturale la finea fiecăruia statŭ séu continentŭ, celŭ puţinŭ specialităţile statului-continentului respectivŭ, ca manualulŭ şi din acestŭ puctŭ sĕ corespundă pe deplinŭ planului de învĕţămêntŭ, cum facŭ şi alţi autori maghiarĭ în edarea cărţilorŭ didactice.

Aceste sunt pre scurtŭ modestele mele observaţiunĭ, după cum se póte oricine convinge, referitóre mai multŭ la unii terminĭ séu forme tehnice ale opului, carĭ însĕ nu vorŭ detrage în nimicŭ din valórea meritóre a opului amintitŭ; 'lŭ asigurŭ pe d-lŭ autorŭ, că am purcesŭ numai din îndemnulŭ curatŭ şi adevĕratŭ alŭ culturei nóstre naţionale.

Beiuşŭ, 1/3 1885. **Vasiiu Lesianu,** prof. p. ord,

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 17 Martie. — Comisiunea de trei a camerei magnaţilorŭ a începutŭ autenticarea raportului compusŭ de subcomitetulŭ de cincĭ asupra reformei camerei magnaţilorŭ şi-lŭ va continua Mercurĭ, când şi proiectulŭ se va presenta în şedinţa plenară.

Londra, 17 Martie. — Convenţiunea financiară egipténă s'a subsemnatŭ erĭ.

Paris, 17 Martie. — Camera a ridicatŭ vama pe importulŭ boilorŭ dela 15 la 25 francĭ.

Berlin, 17 Martie. — După o desbatere de optŭ óre, Reichstagulŭ a admisŭ ca liniă australă, linia laterală Triest-Brindisi, respingêndŭ linia africană.

DIVERSE.

Cum se plătescŭ soldaţii chinezĭ. — Fiecare armată are modulŭ sĕu particularŭ de a plăti solda trupelorŭ. In Francia, Italia, Austria etc., soldaţii se plătescŭ la fiecare 5 dile, în Germania la fie-care dece dile, în Spania mai rarŭ, în Turcia şi mai rarŭ încă. In China soldaţii se plătescŭ lunarŭ. Administraţiunea chineză nu se ocupă cu nutrimêntulŭ lui, care'lŭ privesce pe dênsulŭ personalŭ, acestŭ nutrimêntŭ consistă numai în orezŭ fiertŭ şi pentru acésta soldatulŭ chinezŭ cheltuesce o a treia parte din solda sa, care este de $3^1/_2$ taëls, ceea ce echivaléză aprópe cu 30 lei; restulŭ ilŭ întrebuinţéză pentru îmbrăcăminte, echipamentŭ şi banĭ de buzunarŭ. In ajunulŭ plăţei soldei, căpitanulŭ companiei, împreună cu sergentulŭ sĕu majorŭ, se duce la unŭ ofiţerŭ superiorŭ, care îi dă în bucăţĭ de argintŭ solda întregei companii. Imperiulŭ ne avêndŭ monede de argintŭ, repartiţia este o adevĕrată operaţiune, mai complicată decâtŭ strategia generalilorŭ chinezĭ. Tótă nóptea căpitanulŭ, oficerii şi suboficerii sĕi se ocupă cu cântărirea şi fracţionarea. Fiindcă împărţéla se face fórte regulatŭ, trebue sĕ se taie în două o bucată de argintŭ mare ca gămălia acului. Fiecare lotŭ este înfăşuratŭ într'o bucată de hârtie pe care este scrisŭ numele soldatului. A doua di ómenii companiei se punŭ la rêndŭ şi se dă fiecăruia ceea ce i se cuvine, apoi sergentulŭ-majorŭ strigă: »Are cineva vr'o reclamaţiă de făcutŭ?« După aceea soldaţii se împrăştiă şi fiecare alérgă la zarafi, care le dă pentru fiecare taël de argintŭ 1600 monede înşirate pe o aţă şi astfelŭ ei se reîntorcŭ la locuinţele lorŭ cu cele 1600 monede înşirate pe aţă.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 1 Martie 1885.

Vêndĕtorĭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Prețulŭ		Notițe
Ghioni	Peirano Fils & Comp.	Grâu	3100	55—	7	43	Caicŭ
Draculi	Petricioni	„	3100	58—	9	70	„
Frischmann	d-to	„	4500	54—	7	25	Magasie
Stamatopulo	Soc. Comercială	„	2900	57½	9	30	Cabotagiu
Silberstein	G. Agnese	Porumbŭ	1500	55—	5	85	Magasie
Cambano	G. Mendl	„	340	57¾	7	40	„
Marghiloman	L. Mendl & Comp.	„	5040	61½	9	—	„
Sassu	Pauli Coventry & Comp	Secară	1400	52—	8	25	„
d-to	d-to	„	1000	52¼	8	35	„
Chrissoveloni	d-to	„	350J	52¼	8	60	„
Georgieff	d-to	„	1850	54¼	9	25	„
Davis	G. Mendl	Fasole	1100	%—	21	50	„
Carandino	Peirano Fils & Comp.	„	H. 70	„	21	50	Caicŭ

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ face la 1 și 15 ale fie-cărei lunĭ.

Administr. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe inia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroșenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Puĭ	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.